

Министерство на отбраната на Република България

София 1092, ул. "Дякон Игнатий" № 3, тел.: 922 09 22; факс: 987 96 93

№ 01-00-65
София, 18.10.2017 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	КС-753-06-10
дата	19.10.2017 г.

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА КОМИСИЯТА ПО ВЪТРЕШНА
СИГУРНОСТ И ОБЩЕСТВЕН РЕД КЪМ 44 НС
ЦВЕТАН ЦВЕТАНОВ**

на Ваш № КС-753-06-16/04.10.2017 г.
към наш № 01-00-65/05.10.2017 г.

по сигнатура № 754-01-65/2017 г.

**СТАНОВИЩЕ
на Министерството на отбраната**

ОТНОСНО: Проект на Закон за архива на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия, сигнатура 754-01-65, внесен от Корнелия Нинова и група народни представители на 27.09.2017 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Министерството на отбраната се запозна с проекта на Закон за архива на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия, сигнатура 754-01-65, внесен от Корнелия Нинова и група народни представители на 27.09.2017 г., като ангажираме следното становище по законопроекта:

Представеният законопроект по същество запазва основната правна рамка на действащия Закон за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия по отношение на съхраняването на архива на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия (ЗДРДОПБГДСРСБНА).

Считаме, че спрямо сега действащата уредба на ЗДРДОПБГДСРСБНА като положителни предложения на представения законопроект могат да бъдат посочени:

1. Предвиденото заличаване на изричното изброяване на „публичните длъжности и публичните дейности по този закон" и ограничаване извършването на проверки за принадлежност на български граждани към органите по чл. 1 или за сътрудничество с тях (чл. 3. ал. 2, т. 2) само в случаите по чл. 11, ал. 1. Според тази нова формулировка, органите на властта, политическите партии, професионални,

синдикални, обществени, религиозни, научни и други граждански организации и сдружения, ще могат да изискват информация за лица, с които поддържат отношения без значение от длъжността, която заемат или са заемали, както и премахването на задължителния елемент на проверката, заместена с възможността за предварителна проверка на кандидатите за различни изборни или други позиции.

В действащия ЗДРДОПБГДСРСБНА, напр. като публични длъжности са посочени и директорите на дирекции, началниците на отдели и началниците на сектори в служба „Военна информация“, а в действителност тяхната принадлежност към военното разузнаване по правило е известна само на определен тесен кръг лица. В съответствие със спецификата на оперативно-разузнавателната дейност и особеностите на кариерното развитие в служба „Военна информация“ тези категории служители, освен непосредствено управление на подчинените им структури, практически изпълняват оперативни задачи по работата с лица-източници на информация в условията както на едностранна, така и на двустранна конспирация. Обявяването на имената и принадлежността им към военното разузнаване на практика е разгласяване на класифицирана информация.

2. Наличието на изрична разпоредба, която ясно регламентира какво не се счита за доказателство за принадлежност към органите по чл. 1, т.е. значението на т.н. „картонче“. Считаме, че е наложително този атрибут на оперативното деловодство да бъде игнориран като достатъчен признак за принадлежност, тъй като в редица случаи със значението му може лесно да се спекулира: не е било изключение в оперативната практика дадено лице да се картотекира задочно - без да е осъществяван контакт с него.

3. Въведеното изискване в чл. 3, ал. 4 при осъществяване на дейността си Институтът за национална памет да се стреми към опазване честта и достойнството на служителите, работили за сигурността на страната и на техните наследници.

Наред с изброените по-горе положителни предложения в законопроекта, считаме, че следва да се обърне внимание и на част от предложенията, които според нас, не носят позитиви от гледна точка на функционална, структурна и икономическа целесъобразност. Така например, удачно би било да се обмисли от вносителите създаването на специализирана структура към Държавна агенция „Архиви“. В агенцията работят висококвалифицирани специалисти в областта на архивното дело, които биха работили с материалите професионално, компетентно и без идеологически пристрастия; достъпът до документите на бившата ДС и разузнавателни структури на БНА ще се осъществява в съответствие с високите стандарти за компетентно и коректно предоставяне на информация за научни и изследователски цели; ще се икономисат значителни бюджетни средства за издръжка на отделна бюджетна структура, които биха могли да се реинвестират в архивното дело в интерес на научната общност.

На следващо място, наименованието на предложената структура - Институт за национална памет, е неподходящо: там ще се съхраняват само документи на Държавна сигурност и разузнавателните служби на БНА за периода от 09.09.1944 г. до 16.07.1991 г. и те далеч не изчерпват понятието „национална памет“ - тя нито датира от 09.09.1944 г., нито приключва на 16.07.1991 г.

Считаме за необходимо да отбележим, че в закона следва да бъдат предвидени изрични разпоредби, които да регламентират съхраняването на документите, отнасящи се за чужди граждани. Тези документи следва да се

Непрофесионалното боравене с този тип материали може да нанесе сериозни щети на националните интереси и да застраши живота на тази категория лица - особено що се отнася до чуждите граждани, с които се е работило в условия на едностранна конспирация т. е. те не са знаели, че са предоставяли информация на разузнавачи под прикритие.

Разпоредбите на чл. 13, ал. 3 и чл. 15, ал. 1 от проекта са свързани и регламентират, че не се предоставя справка и когато в резултат на проверката биха се увредили интересите на Република България в международните отношения или би се създавала сериозна опасност за живота на дадено лице, както и че председателят на Института за национална памет отказва достъп до документи, чието разкриване или публично оповестяване би увредило интересите на Република България в международните отношения или би създавало сериозна опасност за живота на дадено лице. В законопроекта не е уточнено по какви критерии, по какъв начин и по чие предложение се определят тези случаи. В действащия закон тези въпроси са уредени в чл. 32, ал. 2, като създаденият отделен архивен фонд в централизирания архив е на пряко разпореждане на председателя на комисията. В тази връзка е необходимо да бъде регламентиран редът за взаимодействие на председателя на Института със службите за сигурност в подобни случаи.

**ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО ОБЩЕСТВЕНИА
РЕД И СИГУРНОСТТА И МИНИСТЪР НА ОТБРАНАТА**

КРАСИМИР КАРАКАЧАНОВ